

Afdelingen for videregående
uddannelser

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5666
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Bilag 12

Notat om samarbejdsrelationer mellem pædagog- og læreruddannelsen

9. januar 2006

1. Indledning

I notatets afsnit 2 redegøres for en række grundlæggende ligheder og forskelle mellem pædagog- og læreruddannelsen med angivelse af en række mulige temaer og indholdsområder for professionssamarbejde.

I afsnit 3 skitseres, hvor et tværprofessionelt samarbejde mellem uddannelserne overvejende vil kunne finde sted, og i afsnit 4 redegøres kort for forskellige lovkrav om samarbejde mellem professionsbacheloruddannelserne.

2. Mulige professionsoverskridende samarbejdsfelter mellem uddannelserne

De to uddannelser er både historisk og aktuelt meget forskellige i indhold, opbygning og faglige identitet. De uddanner til forskellige professioner og har forskelligt professions sigte. Hver uddannelse har sin faglighed og særlige professionsfelt.

De steder, hvor pædagogens og lærerens arbejdsområder imidlertid krydser, kan der i mindre grad iværksættes et tværgående samarbejde mellem professionerne. Det drejer sig f.eks. om samarbejde om udsatte børn, om visitation af børn til specialpædagogisk bistand og samarbejde om overgangen fra børnehave til skole og fra skole til skolefritidsordning.

En kvalificeret varetagelse af de nævnte områder forudsætter, at der indgår faggrupper med forskelligt fagligt fokus, men som samtidigt er bekendt med hinandens kompetencer og fagligheder. Det er derfor vigtigt, at pædagoguddannelsen og læreruddannelsen har kendskab til hinanden "faglighed" og "professionsfelt".

Figur I. Centrale ligheder og forskelle mellem de to professioner

Professionen	Pædagog	Lærer
Hvor arbejdes der?	Daginstitutioner dagpleje skoleområdet klubområdet kriminalitetsforebyggende arbejde det socialpædagogiske område plejehjem, sygehuse, forvaltninger	Skoleområdet og specialundervisning
Hvem arbejdes der med?	Mennesker - i alle aldre - med forskelligt funktionsniveau - på vej ind, ud eller på kant med samfundet. - fra andre samfund og kulturer	Mennesker - primært børn i skolealderen - sekundært voksne
Hvad arbejdes der med?	opdragelses-, udviklings-, lærings- og dannelsesopgaver	undervisning i fag kulturformidling & dannelse (barnets alsidige personlige udvikling)

Som det fremgår af Figur I er pædagoger og læreres samarbejde især koncentreret om børn i skolealderen – f.eks. børnehaveklassen eller i forbindelse med overgang fra børnehave til børnehaveklassen, fra skole til skolefritidsordningen (SFO) eller skole til fritidsklub (typisk 4. – 7. kl.) eller fra skole til ungdomsklub/ungdomsskole.

Professionerne mødes også, når der iværksættes særlige foranstaltninger over for et barn med særlige behov for f.eks. specialpædagogisk bistand eller i forbindelse med beslutninger om anbringelse af børn m.v.

Figur II – Centrale forskelle og ligheder mellem uddannelserne

Uddannelsen	Pædagog	Lærer
formål (gældende lov)	<p>At uddanne pædagoger til at arbejde med børn, unge og voksne, herunder børn, unge og voksne med sociale vanskeligheder eller psykiske eller fysiske handicap.</p> <p>Uddannelsen skal give de studerende den teoretiske viden og praktiske erfaring, der er nødvendig for at kunne arbejde som pædagog, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling og udvikle de studerendes interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.</p>	<p>At uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.</p> <p>Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.</p>
Uddannelsens indhold	<p>Pædagogik, psykologi, sociale fag, sundhedsfag, dansk, musik, bevægelsesfag, værkstedsfag, drama, naturfag og faget kommunikation, organisation og ledelse. Fagene kan samles i følgende faggrupper: Pædagogisk-psykologiske fag, social- og sundhedsfag og aktivitets- og kulturfag.</p> <p>I uddannelsen indgår arbejde med et eller flere specialer.</p> <p>Praktik, der omfatter øvelsespraktik og lønnet praktik.</p> <p>Uddannelsen varer 3½ år. (210 ECTS)</p>	<p>Pædagogiske fag: Almen didaktik, psykologi, pædagogik og skolen i samfundet.</p> <p>Kristendomskunskab/livsoplysning.</p> <p>Fire af folkeskolens fag (linjefag)</p> <p>Der udarbejdes en større selvstændig opgave i tilknytning til et af de valgte fag.</p> <p>Praktik.</p> <p>Uddannelsen varer 4 år (240 ECTS)</p>

Som det ses i figur II, er professionssigtet for de to uddannelser forskelligt:

- Pædagoguddannelsen har til formål at uddanne pædagoger til at arbejde med børn, unge og voksne, herunder børn, unge og voksne med sociale vanskeligheder eller psykiske eller fysiske handicap.
- Læreruddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

3. Nogle mulige fælles temaer og indholdsområder i pædagog- og læreruddannelsen

Et tværprofessionelt samarbejde mellem uddannelserne vil overvejende kunne finde sted ved:

Samarbejde i praktikken inden for de institutionsformer, hvor lærere og pædagoger arbejder sammen om børn, unge eller voksne f.eks. på en heldagsskole, en specialskole eller et kommunalt værested.

Samarbejde om bacheloropgaven i forhold til de studerendes forudsætninger for at kunne anvende faglig og pædagogisk viden under brug af akademisk arbejdsmåde og videnskabelig metode.

Samarbejde om udvalgte temaer som f.eks.

- et projektarbejde, der har til formål at skabe gensidigt kendskab til professionernes læringssyn, pædagogiske teorier og praksis,
- et foredrag om ”leg & læring” eller ”børns trivsel, læring og udvikling”, eller
- et fælles studieforløb om ”barnets overgang fra børnehave til skole”.

Samarbejde om indskolingen. Uddannelserne kan udbyde fælles undervisning, foredrag og gruppearbejder om emner som f.eks. begynderlæsning, idrætsaktiviteter i indskolingen, det grønne islæt, specialpædagogisk bistand.

Samarbejde om fællesaktiviteter og kursusforløb f.eks. fælles idrætsdag, dramakursus, kursus i konfliktløbning.

4. Lovkrav om samarbejde mellem professionsbacheloruddannelserne

I lovforslag nr. L 114 af 15. december 2005 (Forslag til lov om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog) foreslås indført et krav om, at uddannelsen indeholder et tværprofessionelt element, der tilrettelægges af uddannelsesinstitutionen, og som sigter mod, at den studerende tilegner sig kompetencer til fremme af samarbejde med andre relevante professioner.

I visse andre mellemlange videregående uddannelser – bl.a. uddannelserne til socialrådgiver, fysio- og ergoterapeut, sygeplejerske og afspændingspædagog – er der allerede indført et sådant tværprofessionelt element.

I andre mellemlange videregående uddannelser vil det kræve en bekendtgørelsesændring at indføre et lignende tværprofessionelt element, mens det for læreruddannelsen i givet fald kræver en lovændring. Det foreslås, at der ved en reform af læreruddannelsen, i lighed med det fremsatte pædagoglovforslag, sker en lovfæstelse af, at uddannelsen indeholder et

tværprofessionelt element, hvis nærmere fastlæggelse sker på den enkelte uddannelsesinstitution.